

Maak ruimte voor het collectief organiseren van wonen

EEN MANIFEST RICHTING PROVINCIALE STATENVERKIEZINGEN 2027

9 juli 2026

Beste politieke partij,

In de provincie Groningen staan we net als de rest van Nederland voor een grote woonopgave. De behoefte aan betaalbare en passende woningen groeit, terwijl veel Groningers tegelijkertijd op zoek zijn naar nieuwe manieren van wonen: samen wonen, zorgzame gemeenschappen, duurzaam bouwen, leefbare dorpen en regie houden over hun woonomgeving. Ook nemen ze zélf steeds vaker het initiatief tot uitbreiding van het woonaanbod in hun dorp.

Overal in de provincie ontstaan initiatieven van inwoners die hier zelf werk van willen maken. Wooncoöperaties, collectieve woonprojecten (in CPO en CCO verband), woonhofjes, tiny houses en andere gemeenschapsgerichte woonvormen laten zien dat inwoners verantwoordelijkheid nemen daar waar de markt en woningbouwcorporaties niet altijd voorzien in de behoefte.

Deze andere woonvormen zijn geen experiment meer. Projecten als Ebbingehof en het Oude RKZ (Groningen), Klooster&Buren (Het Hogeland), Eitens Hofje in Sellingeren en het Land van Aine (Westerwolde) bewijzen dat het kan. Toch lopen veel initiatieven vast in de ontwikkelfase. Zij krijgen deze fase niet financieel dekkend of missen de kennis, expertise en het netwerk om deze tot een succes te maken. Juist daar is ondersteuning voor nodig. In andere provincies zien we dat provinciale inzet een steun in de rug is voor initiatieven en gemeenten.

Daarom roepen wij politieke partijen op om wooninitiatieven van bewoners een vaste plek te geven in hun verkiezingsprogramma richting de provinciale staten verkiezingen van 2027 en in het toekomstige provinciale beleid.

Dit gebaseerd op:

1. Professionele ondersteuning van initiatieven van onderop.
2. Betaalbare en passende woningen.
3. Kwaliteit boven kwantiteit.

Wat vragen wij van de provinciale politiek:

1. Richt een Gronings Impulsteam Wonen op

In onder andere Drenthe worden inwonersinitiatieven ondersteund door een Impulsteam dat subsidie, procesbegeleiding, netwerk en aanjaagkracht biedt. Groningen kent verschillende regelingen en ondersteuningstrajecten, een impulsteam zal de effectiviteit en efficiëntie verhogen.

Wij vragen om een provinciaal Impulsteam dat:

- initiatiefnemers de mogelijkheid geeft om zich te laten begeleiden vanaf het eerste idee tot realisatie;
- gemeenten ondersteunt met kennis en capaciteit;
- expertise beschikbaar stelt op het gebied van financiën, ruimtelijke ordening en organisatievormen;
- haalbaarheidsonderzoeken helpt financieren;
- renteloze ontwikkelingen verstrekt voor de cruciale voorbereidende fase;
- beschikbaar is voor een breed scala aan organisatievormen van wooninitiatieven.

2. De provincie ondersteunt gemeenten en bewonersinitiatieven

Zowel vanuit inwoners als vanuit het Rijk groeit de behoefte aan nieuwe woonvormen of andersoortige wooninitiatieven van onderop. Initiatiefnemers zijn gebaat bij duidelijke rolverdeling en goede afstemming tussen provincie en gemeente. Zo kunnen kansen optimaal worden benut en blijven bewonersgroepen gemotiveerd om hun ideeën te realiseren.

Wij vragen de provincie om een proactieve rol te nemen door:

- duidelijke afspraken te maken met gemeenten over de ondersteuning van bewonersinitiatieven;
- kennisdeling en scholing van ambtenaren actief te stimuleren;
- capaciteit beschikbaar te stellen voor gemeenten die onvoldoende eigen expertise hebben;
- collectieve woonvormen expliciet mee te nemen in ruimtelijke en volkshuisvestelijke programma's.

3. Geef wooninitiatieven ook kansen buiten de grootste kernen

Veel beleid richt zich vooral op kerndorpen en stedelijke gebieden. Daar zien projectontwikkelaars en woningbouwcorporaties voornamelijk de mogelijkheden. Tegelijkertijd zien we juist in kleinere woondorpen sterke initiatieven ontstaan die bijdragen aan leefbaarheid, voorzieningen en sociale verbondenheid. Een passend woningaanbod is daarbij gewenst.

Wij vragen Provinciale Staten om in woonprogramma's op te nemen dat de provincie zorgt voor ondersteuning en versnelling van wooninitiatieven en ruimte biedt aan kwalitatieve woonontwikkeling in dorpen waar inwoners zelf verantwoordelijkheid willen nemen voor hun woonomgeving.

Onze boodschap

Inwonersinitiatieven voor nieuwe woonvormen of andersoortige wooninitiatieven van onderop zijn niet nieuw. Ze vormen een bewezen aanvulling op de woningmarkt en bieden kansen voor betaalbaarheid, zeggenschap en duurzaam wonen.

Met gerichte ondersteuning kan Groningen uitgroeien tot een provincie waar inwoners ook daadwerkelijk zeggenschap hebben over hóé zij willen wonen. Dit gaat vaak ook veel verder dan enkel een dak boven je hoofd en draagt bij aan sociale verbondenheid, leefbaarheid, voorzieningen en krachtige dorpen en kernen.

Wij roepen politieke partijen op om deze ambitie op te nemen in hun verkiezingsprogramma's en zich in de komende bestuursperiode actief in te zetten voor collectieve woonvormen en wooninitiatieven van onderop.

Voor een toelichtend en verdiepend gesprek of een bezoek aan sprekende voorbeelden zijn wij de komende maanden beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Groninger Dorpen

Hielke Westra,
directeur

Katalys

Dik Baalbergen,
adviseur team Groningen

Zo Willen Wij Wonen

Wouter van de Kolk,
voorzitter